

Waldboeren-excursie naar Doornik natuurakkers, woensdag 22 juli 2020

Met Louis Dolmans bij een akker met het wintergraan zwarte emmer

Doornik Natuurakkers is een project van Louis Dolmans. Hij heeft circa 20 ha landbouwgrond in gebruik in Park Lingezege tussen Lent en Bommel, bij het buurtschap 'De Pas' waar hij woont. Hij is econoom, vogelaar en sinds tien jaar biologisch-dynamisch boer. Zijn drijfveer is het herstel van het kleinschalige en natuurrijke boerenlandschap dat hij zich herinnert uit zijn jeugd in Limburg. Hij greep de kans aan om vlak bij zijn huis in Park Lingezege zijn idealen te verwezenlijken. Het begon met het redden van een rij knotwilgen, die een boer wilde kappen. Toen plantte hij een haag, samen met schoolkinderen. Vervolgens nam hij 4 ha akkerland in gebruik en uiteindelijk heeft hij een boerenbedrijf opgezet van circa 20 ha. Een grote inspiratiebron voor Louis is de landbouwpraktijk van de Amerikaan Mark Shepard (zie boekentips). Het boerenbedrijf is ondergebracht in de stichting Doornik Natuurakkers met hemzelf en zijn vrouw als bestuursleden. Hij ontwikkelt een natuurrijke openbare ruimte in samenwerking met de organisatie van Park Lingezege. We maken met Louis een wandeling door het gebied. Er zijn veel wandel- en fietspaden en veel mensen bezoeken het gebied. We kijken op vier plaatsen naar de graanteelt, de bloemenstroken en het aangeplante bos dat wordt omgevormd tot voedselbos.

Op de akker (vrij zware klei) worden granen en lupine geteeld. De teelt is volgens biologisch-dynamische principes. Er wordt geen chemie gebruikt. De bodembewerking is oppervlakkig, er wordt niet geploegd. Er wordt matig bemest met champost (stro met paardenmest) en vaste stalmest. Er groeien matig tot veel kruiden in het graan. Er worden akkerkruiden op de graanvelden gezaaid, maar dit jaar zijn die door de droogte slecht gekiemd. Probleemonkruiden, zoals akkerdistel en melde(?) worden handmatig verwijderd. Het stro van het geoogste graan gaat weer naar de champignonkweek waar Louis de champost van betreft (kringloop). De kopakker, waar de landbouwmachines draaien, wordt niet mee bewerkt maar blijft grasland. De machines kunnen dan makkelijker draaien en de echte akker beter bewerken.

Er worden oude graanrassen geteeld, zoals Rode emmer, Zwarte emmer, Rivet, Spelt en Sint Jansrogge. Daar zijn zeldzame rassen bij, zoals de Rivet. Louis is met een handvol korrels Rivet begonnen en heeft nu een strook Rivet-graan staan die zoveel oogst oplevert dat hij volgend jaar ruim een hectare kan gaan zaaien. Er wordt een twee- of drieslagsysteem toegepast met opvolging van wintergraan – zomergraan – braak, of met een tussenjaar met Lupine. Lupine is een vlinderbloemige die door wortelknolletjes stikstof bindt uit de lucht. De peulen van Lupine zijn eiwit- en vezelrijk. Het kan worden gebruikt in vleesvervangers en als productverbeteraar in brood en bakproducten. Het graan wordt met een maaidorser geoogst. In de machine worden lichte deeltjes weggeblazen, zodat de graankorrels zo schoon mogelijk worden verzameld. Nadien moet nog een tweede reiniging worden toegepast. Het graan kan een tijd worden bewaard (tot anderhalf jaar). Het wordt gemalen bij de Witte Molen in Nijmegen. Daarna is het beperkt houdbaar. Sommige graanrassen moeten eerst worden gepeld voordat ze gemalen kunnen worden (o.a. de Rode Emmer).

Om de akkers liggen soortenrijke bloemenstroken. We zagen mooie wilde soorten zoals Ruige Weegbree, Wilde Marjolein en Perzische Klaver. Die stroken zijn een keer ingezaaid met een bloemenmengsel. Bij agrarisch natuurbeheer worden bloemrijke akkerranden meestal jaarlijks opnieuw bewerkt en ingezaaid. Louis zag dat veel van zijn randen zonder bewerking elk jaar mooier werden. Er zijn heel veel hagen geplant die voor het grootste deel gevormd zijn met meidoorn. De meeste hagen worden gesnoeid en gevlochten.

Door Park Lingezen is ook een bosje aangeplant Louis heeft de afspraak gemaakt dat hij die aanplant mag omvormen tot voedselbos. Daar neemt hij de tijd voor, zodat eerst een goede bosbodem gevormd kan worden. Daarna gaat hij open plekken maken in het bos door bomen te verwijderen die niet passen op deze bodem, zoals beuken. Dan plant hij volgens een ontwerp dat hij samen met studenten maakt voedselbomen en struiken aan. Hij raadt ons aan om in de bosrand bij de Waldboeren eerst de bramen te laten groeien en pas later ruimte vrij te maken voor nieuwe aanplant.

Deze zomer vinden er op de woensdagen graanwandelingen plaats met Louis en Ineke Berentschot (zie websites en boekentips)

Websites:

Doornik natuurakkers: <http://www.doorniknatuurakkers.nl/>

Graanwandelingen: <https://wiebaktmee.nl/cms/index.php/2016-01-16-16-57-00/393-graanwandeling-doornik-natuurakkers-2020>

Boekentips:

Mark Shepard, Herstellende Landbouw (Restoration Agriculture), te bestellen op bol.com

Ineke Berentschot, Oude granen, nieuw brood (verschijnt najaar 2020), te bestellen op

<https://janvanarkel.nl/oude-granen-nieuw-brood/>